

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Görüşleri

The Computer Education and Instructional Technology Teacher Candidates' Views about Teaching Practice

Ömer Faruk GÖKMEN*

Özet: Bu araştırmanın amacı, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu BÖTE bölümünden 20 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yapılmıştır. BÖTE öğretmen adayların görüşlerinden yola çıkarak öğretmenlik uygulamasının; tecrübe kazanma, teorik bilgiyi uygulama ve öğrenciyle iletişim becerileri kazanma açısından faydalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca BÖTE öğretmen adaylarının birçoğu daha çok gösterip-yaptırma tekniğini kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak BÖTE öğretmen adayları, lisans eğitiminde öğrendikleri çoğu yazılımı öğretmenlik uygulaması sırasında kullanma imkânı bulamadıklarını vurgulamışlardır. Bilgisayar laboratuvarları konusunda ise bazı BÖTE öğretmen adayları bilgisayar laboratuvarlarının teknolojik açıdan yeterli olduğunu belirtirken bazıları yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. BÖTE öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında yaşadıkları sorunlar; sınıf yönetimi, uygulama öğretmenin ilgisizliği, uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanı arasında iletişimsizlik, denetim eksikliği, uygulama öğretmeninden geri bildirim alamama ve değerlendirmenin objektif olmaması olarak tespit edilmiştir. Araştırmanın sonunda yaşanan sorunlardan yola çıkarak öğretmenlik uygulamasının daha faydalı ve verimli geçmesi adına önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması, öğretmen eğitimi, öğretmen adayları, BÖTE.

Abstract: The aim of this study is to determine Computer Education and Instructional Technology (CEIT) teacher candidates' views towards teaching practice. This study was carried out via phenomenological research which is one of qualitative research methods. Participants of this study were consisted of 20 CEIT teacher candidates. In this study, the interview form which was developed by researcher and consists of open-ended questions was used. The data gathered through the study of qualitative research methods were analyzed with descriptive analysis. Based on the CEIT teacher candidates' views, it was concluded that the teaching practice has been useful for obtaining teaching experience, communicating with students, and applying theoretical knowledge. Moreover, it was inferred that CEIT teacher candidates mostly made use of demonstration and practice technique. Some of CEIT teacher candidates emphasized that they had no opportunity to use most of softwares that they have learned in their undergraduate education. About computer laboratories some of CEIT teacher candidates expressed that computer laboratories are sufficient in terms of technology. The problems that CEIT teacher candidates have faced in teaching practice has been identified as classroom management, practice teachers' lack of interest, lack of communication between practice teachers and practice faculty lecturers, lack of supervision, inability to receive feedbacks from practice teachers, lack of objective assessment. Based on the problems, suggestions were offered to provide more useful and productive teaching practice.

Key Words: Teaching practice, teacher education, teacher candidates, CEIT.

GİRİŞ

Bilgi çağı olarak adlandırdığımız bu çağda kaliteli bir eğitim sisteminin hayata geçirilmesi ve bu yönde eğitim sisteminin yapılandırılması gerekmektedir (Kocabaş, Durukafa, Gürşimşek, ve Günay, 2000). Eğitim bir sistem olarak düşünüldüğünde bu sistemin üç temel ögesini öğrenci,

* Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Sakarya-Türkiye, ofgokmen@sakarya.edu.tr

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

öğretmen ve eğitim programları oluşturmaktadır (Sünbül, 2001). Bu üç temel bileşenden öğretmen eğitimi dünya genelinde her zaman güncel konu olmuştur.

Öğretmen eğitimi, öğretmen adaylarını farklı alanlara göre eğitmeyi amaçlayan bir programdır. Türkiye’de öğretmen yetiştirme görevi 1982 yılında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) çatısı altında bulunan üniversitelere bırakılmıştır (Otacıoğlu, 2010). Üniversitelerin Eğitim fakültelerinde 1994-1997 yılları arasında çalışmalar yapılarak yeniden yapılandırma sürecine gidilmiştir (Günçer, 1999). Bu süreçte eğitim fakültelerinin programlarına öğretmen adaylarının kuramsal bilgi ve becerilerini okullarda daha fazla uygulamaya koyacakları, adayların öğretmenlik mesleğini her açıdan tanıyacakları ve adayları mesleğe hazırlayacak yeni düzenlemeler getirilmiştir. “Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ’na Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge” ile öğretmen adaylarının, mesleğe daha iyi hazırlanmalarını, öğrenim süresinde kazandıkları bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir ortamda uygulayacakları usul ve esaslar belirlenmiştir (MEB, 1998). 2006 yılında öğretmen eğitiminde uygulamaya daha ağırlık verilerek öğretmen adaylarının özellikle eğitim ortamı, profesyonel bilgi ve genel kültür boyutlarında tecrübe kazanmaları amacıyla yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeler neticesine ortaya konan Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği programı ile uygulamaya ayrılan zaman artırılarak fakültede elde edilen bilgi ve becerilerin gerçek ortamda kazanılması hedeflenmiştir (YÖK, 2007). Öğretmenlik uygulaması dersi bu işbirliği doğrultusunda eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme programlarında yer alan derslerden biridir.

Sılay ve Gök (2004) öğretmenlik uygulaması dersinin, öğretmen adaylarının gelecekte mesleklerini tanıma anlamında önemli role sahip olduğunu belirtmişlerdir. Özkan, Albayrak ve Berber (2005) günümüzde öğretmenin en temel özelliğinin öğrencilere rehberlik ederek onlarda davranış değişikliği kazandırma olduğunu belirtmişlerdir. Özkan ve diğerleri (2005) öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması etkinliklerini ve öğrencilerin hizmet öncesi programda kazanmış oldukları bilgilerini uygulamaya dönüştürecek nitelikte çok yönlü yetiştirilmesinin gerekliliği üzerine vurgu yapmaktadır. Bu açıdan bakıldığında öğretmen adaylarının dört yıllık eğitim sonrasında uygulamaya yönelik derslerde iyi yetişmiş olmaları onların öğretmenlik hayatlarında başarılarını olumlu yönde etkileyecektir.

Öğretmenlik uygulamasının başarısını etkileyen pek çok unsurun olduğu bir gerçektir. Genel itibarıyla bu unsurlar; programın içeriği, uygulama yapılan okuldaki uygulama öğretmenin bilgisi, uygulama öğretmenin yeterli olduğu konular, uygulama öğretim elemanının sahip olduğu yeterlilikler, uygulama yapılan okulun özellikleri ve öğretmen adaylarının deneyimleri ve sahip olduğu bilgiler şeklindedir (Conderman, Morin ve Stephens, 2005). Bu gibi unsurların eksikliğine bağlı olarak öğretmenlik uygulamasının istenen düzeyde gerçekleşememe durumu da söz konusudur. Yapılan araştırmalar öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sırasında bir takım problemlerle karşılaştıklarını göstermektedir (Aksu ve Demirtaş, 2006; Arkün-Kocadere ve Aşkar, 2013; Koç ve Yıldız, 2012; Öksüz ve Çevik, 2013; Özdemir ve Yıldırım, 2012; Özmen, 2008; Sılay ve Gök, 2004; Yeşil ve Çalışkan, 2006).

Dursun ve Kuzu (2008) öğretmen adaylarının; öğretim elemanları ile öğretmenlerin yeterince danışmanlık yapmaması, okul ve öğretmen seçiminin sağlıklı olmaması, iletişimin az olması, değerlendirmenin sağlıklı olmaması, öğretmenlik uygulamasına yeterince vakit ayrılmaması şeklinde sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Özdemir ve Yıldırım’ın (2012) öğretmen adayları üzerinde yaptığı araştırmasında öğretmen adayları, uygulama öğretmenlerinin ve uygulama öğretim elemanlarının kendilerini takip etmediğini, uygulama konusunda yeterince geri bildirim alamadıklarını, denetime tabi tutulmadıklarını, tarafsız değerlendirmelerin yapılmadığını, stajyer öğretmen olarak düşünülerek dikkate alınmadıklarını, disiplin ve zaman yönetimi gibi sınıf yönetimi problemleri yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu konu üzerine yapılan başka bir araştırmada, öğretmen adaylarının öğrencilerle iletişim kurma, sınıf yönetimi, uygulama öğretmeniyle iletişimsizlik, okul yönetiminin öğretmenlik uygulaması dışında istekleri gibi konularda sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Öksüz ve Çevik, 2013). Benzer şekilde öğretmenlik uygulamasında karşılaşılan sorunlar incelendiğinde öğretmen adaylarının

öğretmenlik uygulamasının önemi konusunda farkındalığa sahip olmadıkları (Rıza ve Hamurcu, 2000), derse yeterince güdülenemedikleri (Seçer, Çeliköz ve Kayılı, 2010), öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinden yeterince geribildirim alamadıkları (Aytaçlı, 2012), staj uygulamalarını yeterince verimli geçiremedikleri (Aytaçlı, 2012), yapılacak etkinlikler konusunda yeterince bilgilendirilmedikleri (Seçer ve diğerleri, 2010), uygulama öğretmenleri ile okul yönetiminden istedikleri desteği alamadıkları (Koç ve Yıldız, 2012) ve öğretmenlik uygulaması dersinden beklentilerinin karşılanmadığı (Atmış, 2013) şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Yapıcı ve Yapıcı (2004) öğretmenlik uygulaması dersinin içeriğini oluşturan etkinliklerin yeniden düzenlenmesi gerektiğini ve bu dersin gönüllü öğretim elemanlarına verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Baştürk (2009) öğretmen adaylarının denetlenmesinin, okulların durumları dikkate alınarak belirli okulların seçilmesinin ve okullardaki uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının ders hazırlıklarında etkin rol üstelenmelerinin önemli olduğuna değinmektedir. Öksüz ve Çevik (2013) öğretmenlik uygulamasından tam anlamıyla verim alınabilmesi için öğretmenlik uygulamasının zamanın artırılmasının, öğretim elemanları tarafından denetim ve gözlemlenimin yapılmasının ve öğretmen adaylarının farklı sınıflarda ders anlatmalarının gerekliliği üzerine vurgu yapmaktadır. Özbal (2009) öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sırasında yönlendirilmeye ve süreçle ilgili geri bildirim almaya ihtiyaç duyduklarını belirtmektedir.

Son zamanlarda öğretmenlik uygulamasına yönelik yapılan araştırmaların bölüm bazında ağırlık kazandığı görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde Zihinsel Engelliler öğretmenliği (Ergenekon, Özen ve Batu, 2008), Sosyal Bilgiler öğretmenliği (Ermiş, Uygun ve İnel, 2010), Müzik öğretmenliği (Otaçioğlu, 2010), Fen Bilgisi öğretmenliği (Cansaran, İdil ve Kalkan, 2006), Almanca öğretmenliği (Çetintaş ve Genç, 2005) ve Sınıf öğretmenliği (Yapıcı ve Yapıcı, 2004) öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmaların olduğu görülmektedir. Ve yine bölüm bazında yapılan bu araştırmalarda alanyazında görüldüğü üzere öğretmen adayları ile uygulama öğretmenleri arasında iletişimsizlik, öğretmen adaylarının yeterince geri bildirim alamamaları, denetimin sağlıklı olmaması, sistematik bir değerlendirmenin olmadığı gibi benzer sorunların yaşandığı görülmüştür. Dolayısıyla Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümü öğretmen adaylarının da benzer sorunlar yaşayıp yaşamadıklarının, öğretmenlik uygulamasına yönelik beklentilerinin ve öğretmenlik uygulaması sırasında gerek ders öncesi gerek ders sonrası ne tür faaliyetler gerçekleştirdiklerinin araştırılması gerekli görülmüştür. Burdan yola çıkarak bu çalışmanın amacı; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşlerini belirlemektir. Araştırma kapsamında şu sorulara cevap aranmıştır:

- BÖTE öğretmen adaylarının dönem boyunca ders anlatma sayıları ve bu ders anlatma sayılarını etkileyen faktörler nelerdir?
- Ders hazırlığı yapan öğretmen adaylarının hazırlık sürecinde neler yaptıklarına yönelik görüşleri nelerdir?
- BÖTE öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması sırasında hangi ders anlatım yöntemlerini kullanmaktadırlar?
- BÖTE öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasının kendilerine ne gibi faydaları olduğunu düşünmektedirler?
- BÖTE öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni konusunda görüşleri nelerdir?
- BÖTE öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasının ne zaman ve hangi aralıklarla yapılmasına yönelik görüşleri nelerdir?
- BÖTE öğretmen adaylarının öğretim elemanlarına, uygulama öğretmenlerine, dersin değerlendirilmesine ve aldıkları lisans eğitiminin yönelik beklentileri ve önerileri nelerdir?
- BÖTE öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde öğrendikleri yazılımların öğretmenlik uygulaması sırasında kullanılma durumuna yönelik görüşleri nelerdir?

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

- BÖTE öğretmen adaylarının laboratuvarındaki bilgisayarların ders sırasında ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığına yönelik görüşleri neledir?
- BÖTE öğretmen adayları öğretmenlik uygulaması sırasında karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

BÖTE öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşlerini içeren bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik araştırma modeli ile gerçekleştirilmiştir. “Fenomenolojik araştırmalar; yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar ve durumlar gibi olguların gerçekçi ve bütüncül bir ortamda derinlemesine ele alındığı araştırmalar” olarak bilinmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu amaçla BÖTE öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasının öncesi ve sonrasında neler yaptıkları, ne gibi sorunlarla karşılaştıkları ve öğretmenlik uygulamasından beklentilerinin neler olduğuna yönelik görüşleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmaya 2013-2014 eğitim-öğretim yılı ilkbahar döneminde Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi BÖTE bölümünde öğretmenlik uygulaması dersini alan ve öğretmenlik uygulamasını gerçekleştiren 20 öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcıların 7’si kadın 13’ü erkektir. Araştırma gerçekleştirilmeden önce son sınıf öğretmen adaylarına araştırmanın amacı konusunda bilgi verilerek gönüllü adaylarla görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonuçları araştırmaya katılan 20 öğretmen adayı ile sınırlıdır. Katılımcılara yönelik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. BÖTE Öğretmen Adaylarının Mezun Oldukları Lise, Öğretim Türleri Ve Öğretmenlik Uygulamasını Gerçekleştirdikleri Okul Türüne Yönelik Bulgular

Özellik		n
Cinsiyet	Erkek	13
	Kadın	7
Mezun Olunan Lise Türü	Meslek Lisesi	15
	Anadolu Lisesi	3
	İmam Hatip Lisesi	2
Öğretim Türü	1.Öğretim	11
	2.Öğretim	6
	Uzaktan Eğitim	3
Öğretmenlik Uygulamasının Gerçekleştirildiği Okul Türü	Meslek Lisesi	16
	Ortaokul	4
	Toplam	20

Veri Toplama Aracı

Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme soruları hazırlanmadan önce alanyazın taranarak öğretmenlik uygulamasına yönelik belli başlı sorular çıkarılmıştır. Bu sorular tekrar incelenerek toplamda 11 soru bulunan görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formundaki sorular; BÖTE öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlara, öğretmenlik uygulamasını nasıl gerçekleştiklerine ve öğretmenlik uygulamasından beklentilerine yönelik bir şekilde oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme soruları, öğretmenlik uygulaması dersini veren BÖTE bölümünde doktorasını tamamlayan 5 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda bazı soruların yerleri değiştirilirken bazı sorularda da düzeltmeler yapılarak sorulara son şekil verilmiştir. Uygulamaya geçmeden önce BÖTE bölümünde okuyan iki öğrenci

ile görüşme yapılarak soruların anlaşılabilme ve cevaplanabilme durumunun uygun olduğu belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Veriler, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasını bitirdikten sonra 26 Mayıs-2 Temmuz 2014 tarihleri arasında toplanmıştır. Verilerin toplanmasında yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. “Yarı-yapılandırılmış görüşmeler; sabit seçenekli ve açık uçlu sorulardan oluşan, soruların belli bir sıraya konularak derinlemesine bilgi edinilen görüşme yöntemi” olarak bilinmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012, s. 152). Görüşmeler, adayların ve araştırmacının müsait oldukları gün ve saat belirlenerek o günde ve saatte gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin süresi 10 ile 25 dakika arasında değişmektedir. Görüşmeler adayların izni dâhilinde kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Görüşme sırasında anlaşılmayan noktalarda veya daha net bilgi alınması için ek sorular sorulmuştur. Bunun dışında görüşmenin kayıt cihazına ile kaydedilmesini istemeyen 2 öğretmen adayının görüşme sorularına verdikleri cevaplar bilgisayar ortamında kaydedilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. “Betimsel analizde veriler, daha önceden belirlenen temalara göre düzenlenebildiği gibi görüşme süresinde kullanılan sorular veya boyutlar göz önüne alınarak da oluşturulmaktadır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 256). Verilerin analizinde şu aşamalar gerçekleştirilmiştir. İlk olarak görüşme kayıtlarının yazıya dökümü gerçekleştirilmiştir. İkinci aşamada, yazıya dökülen verilerden yola çıkarak araştırma sorularından ve görüşmede yer alan boyutlardan yola çıkarak bir çerçeve oluşturularak temalar belirlenmiştir. Temalar başlıklar halinde sunulmuştur. Araştırma etiği dikkate alınarak doğrudan alıntılarda öğretmen adaylarının isimlerinin yerine ÖA1, ÖA2, ... ÖA20 şeklinde kodlar oluşturulmuştur. Üçüncü aşamada, araştırma veriler bu çerçeve kapsamında incelenerek katılımcıların her bir soruya verdikleri cevaplar maddeler halinde yazılarak uygun temalar altında kodlar oluşturulmuştur. Dördüncü aşamada, düzenli ve anlamlı bir şekilde oluşturulan veriler gerekli yerlerde doğrudan alıntılar yapılarak araştırma bulguları desteklenmiştir. Son aşamada ise, tanımlanan bulguların bazıları neden-sonuç ilişkisi içerisinde anlamlı bir şekilde yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliliğin sağlanması adına çeşitli önlem alınmakta ve stratejiler uygulanmaktadır. Yıldırım ve Şimşek (2013) nitel araştırmalarda geçerliliğin iç ve dış olmak üzere ikiye ayrıldığını belirtmektedir. Bu doğrultuda araştırmacının iç geçerliliği için verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması yukarıda belirtildiği üzere ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Ayrıca Yıldırım ve Şimşek (2013) dış geçerliliğin araştırma sonuçlarının genellenebilir olması durumu ile ilişkili olduğunu belirtmektedir. Nitekim bu araştırma sonuçlarının alanyazındaki araştırma sonuçları ile benzerlik göstermesi dış geçerliliği artırmıştır. Bunun yanında nitel araştırmalarda geçerliliğin sağlanmasının yanında elde edilen verilerin güvenilir olması da önemlidir. Güvenirlik de geçerlik gibi iç ve dış güvenirlilik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmacının iç güvenirliliğini artırmak için elde edilen veriler, yorumlamalara ve açıklamalara temel oluşturacak şekilde sunulmuştur. Ayrıca veri analiz sürecinin ayrıntılı açıklanması iç güvenirliliği zenginleştirmiştir. Araştırmacının dış güvenirliliği için ise Yıldırım ve Şimşek’in (2013) belirttiği gibi araştırma kapsamında izlenen adımlar, verilerin elde edildiği bireyler, görüşmelerin nasıl yapıldığı, verilerin nasıl kaydedildiği, verilerin nasıl analiz edildiği, elde edilen sonuçların nasıl birleştirildiği ve sunulduğu ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde görüşme sonunda elde edilen veriler; öğretmenlik uygulamasının gerçekleştirilme süreci, öğretmenlik uygulamasının sağladığı faydalar, uygulama öğretmenine yönelik görüşler,

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

öğretmenlik uygulamasına yönelik beklentiler ve öneriler, lisans eğitiminde öğrenilen yazılımların staj yapılan okullarda kullanım durumu, okul laboratuvarındaki bilgisayarlara yönelik görüşler ve öğretmenlik uygulamasında yaşanan sorunlar başlıkları altında sunulmuştur.

Öğretmenlik Uygulamasının Gerçekleştirilme Süreci

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasını gerçekleştirilme süreci; ders anlatma sayıları ve bunun nedenleri, ders anlatımı öncesi hazırlık sürecinde yapılanlar ve kullanılan ders anlatım yöntemi olmak üzere 3 alt başlık halinde sunulmuştur.

Öğretmen Adaylarının Dönem Boyunca Ders Anlatma Sayıları ve Nedenleri

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması boyunca gittikleri okullarda ders anlatma sayıları ve bu ders anlatma sayılarını etkileyen nedenler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. *Öğretmen Adaylarının Dönem Boyunca Ders Anlatma Sayıları ve Nedenleri*

Kodlar	Neden	f
1 kez anlattım	Uygulama öğretmenim anlatmamı istemediğinden	1
3 kez anlattım	Staj dosyasında 3 kez anlatmamız gerektiği belirtildiğinden	4
3 kereden fazla anlattım	Uygulama öğretmenim istediğinden	3
	Uygulama öğretmenim kimi zaman gelmediğinden	2
	Kendimi daha fazla geliştirmek istediğinden	1
Her hafta ben anlattım	Uygulama öğretmenim istediğinden	6
	Kendim istediğinden	3
	Toplam	20

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adayların yarısına yakını (9) her hafta ders anlattıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca 6 öğretmen adayı 3 kereden fazla ders anlattıklarını, 4 öğretmen adayı 3 kez ders anlattıklarını, 1 aday ise sadece bir kez ders anlattığını belirtmiştir. Her hafta ders anlatan öğretmen adayları, bu durumun daha çok uygulama öğretmenin istemesinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Örneğin bu konuda bir öğretmen adayı “Gittiğim her gün ders anlattım. Bu durumu açıkçası uygulama öğretmenin işte işim çıktı, sınav sorusu hazırlamam gerekiyor gibisinden bahanelerle dersi benim anlatmamı istemesinden kaynaklandı” (ÖA9) ifadelerini kullanmıştır. Bunun yanında her hafta ders anlatan 3 öğretmen adayı, gönüllü olarak her hafta ders anlatmak istediklerini belirtmişlerdir. Örneğin bu konuda bir öğretmen adayı “Bütün dönem boyunca tüm derslerde ben anlattım. Ben staj yaptığım okulda Meslekli İngilizce dersine giriyordum. Kişilik olarak bir topluğa hitap etmeyi seviyorum. Dolayısıyla her hafta ben anlatmak istedim ve anlattım.” (ÖA3) şeklinde görüşünü dile getirmiştir. Bunların dışında bazı öğretmen adayları, staj dosyasında en az 3 kez ders anlatılması gerektiği belirtildiği için buna uygun hareket ettiklerini belirtmişlerdir. Örneğin bu konuda bir öğretmen adayı “Staj dosyasında 3 kez mecburi ders anlatılması belirtilmişti. Buna uygun hareket ettim ben.” (ÖA1) ifadelerini kullanmıştır. Bu bulgular, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sırasında farklı nedenlere bağlı olarak ders anlatım sayılarının değiştiğini göstermektedir. Fakat ders anlatım sayılarında daha çok uygulama öğretmenin ricalarının ve isteklerinin etkili olduğu görülmüştür.

Ders Anlatımı Öncesindeki Hazırlık Sürecinde Gerçekleştirilen Faaliyetler

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde ders anlatımına hazırlık sırasında neler yaptıkları ve hangi faaliyetleri gerçekleştirdiklerine yönelik bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Ders Anlatımı Öncesindeki Hazırlık Sürecinde Gerçekleştirilen Faaliyetler

Kodlar	f
Ders planı hazırladım ve ona göre hareket ettim	12
Konuya yönelik uygulamalar hazırladım	6
Bilmediğim bir konu olduğu için öncesinde çalıştım	5
Konuya yönelik yapacağım etkinlikleri belirledim	4
Çalışma yaprağı hazırladım	3
Hedef ve kazanımlara uygun olacak şekilde içerik belirledim	3
Uygulama öğretmenimin verdiği hazır uygulamaları inceleyerek uyguladım	2
Toplam	35

Tablo 3'te görüldüğü üzere öğretmen adayların 12'si ders anlatımı öncesinde hazırlık yaptıklarını ve bu ders planına göre hareket ettiklerini, 6'sı konuya yönelik uygulamalar hazırladıklarını, 5'i bilmedikleri bir konu olduğu için o konuya önceden çalıştıklarını, 4'ü derste uygulayacakları etkinlikleri belirlediklerini, 3'ü çalışma yaprağı hazırladıklarını, 3'ü hedef ve kazanımlara uygun olacak şekilde içerik belirlediklerini, 2'si uygulama öğretmenin verdiği hazır uygulamaları inceleyerek derste kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu konuda bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Ders anlatım öncesinde tabi ki hazırlık yapıyordum. Ders anlatımı öncesinde ders planı hazırlamamız gerekiyordu. Ders planında öğrencilerin konuyu anlayabileceği şekilde biraz ilginç şekilde hazırlamaya dikkat ediyordum. Bunun için uygulamalar yaptım. Çalışma yaprakları hazırladım.” (ÖA1).

“Dersi anlatmadan önce hazırlık yaptım. Ben programlama dersine giriyordum. Daha önce benim görmediğim ve merak da etmediğim bir dildi. O yüzden sürekli hazırlık yapıyordum.” (ÖA5).

“Ders anlatmadan önce anlatacağım konuya bir baktım. Bununla ilgili ders planı hazırladım. Hangi hedef ve kazanımları kazandıracığımı belirledim. Ve derste yapacağım etkinlikleri belirledim. Sonra bunları sıraya koydum. Bu şekilde hazırladım.” (ÖA12).

Bu bulgular dikkate alındığında öğretmen adaylarının ders anlatımı öncesinde ders planı, etkinlikler ve ders içerikleri gibi konularda hazırlık yaptıkları anlaşılmaktadır. Bu açıdan öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde anlatacakları ders öncesi hazırlık yapmaları öğretmenlik uygulamasının önemini kavramaları açısından olumlu bir bulgudur.

Ders Anlatım Yöntemi

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde ders anlatırken yararlandıkları öğretim yöntemine yönelik bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Ders Anlatım Yöntemi

Kodlar	f
Dersi gösterip-yaptırma tekniği ile işledim	16
Sınıfı gruplara bölerek her gruba konuyu anlattım	2
Düz anlatım yöntemini kullandım	2
Toplam	20

Tablo 4'te görüldüğü üzere adayların büyük çoğunluğu (%80) derslerini gösterip-yaptırma tekniğine göre işlediklerini belirtmişlerdir. Bu konuya yönelik bir öğretmen adayı şu görüşlerinin dile getirmiştir:

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

“Kısaca deste slayt falan filan şeyler kullanmak istemedim. Çünkü öğrenciler bu tarz şeylerden çok sıkılıyorlar. Ben daha çok uygulamaya yönelik işledim dersimi. Gösterip yaptırma tekniği ile önce ben gösterdim daha sonra sınıfta dolaşarak çocukların yapmalarını istedim. Bu arada yapamayanlara da yardım ettim” (ÖA10).

Diğer görüşlere bakıldığında adayların 2’si düz anlatım yöntemini kullandıklarını belirtmişlerdir. Örneğin bu konuda bir öğretmen adayı “Anlattığım ders sözel bir ders olduğu için öğrencilerin dikkatlerini çekecek örnekler vererek ders anlattım.” (ÖA6) demiştir. Adayların 2’si ise, sınıfı gruplara bölerek her gruba dersi anlattıklarını belirtmişlerdir. Bu konuya yönelik bir öğretmen adayı şu görüşleri dile getirmiştir: “Genel olarak öğrencilere işledikleri konuları baştan anlattım. Öğrencileri gruplar halinde öğretmen masası etrafında oturttum. Onları öğretmen masasına üçer üçer aldım. O şekilde kodları anlattım.” (ÖA7).

Bu bulgulardan öğretmen adaylarının ders anlatım yöntemi olarak daha çok gösterip-yaptırma tekniğinden yararlandıkları anlaşılmaktadır. Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin içeriği dikkate alındığında bu dersin daha çok uygulamaya yönelik olması öğretmen adaylarının gösterip-yaptırma tekniğini kullanmalarında etkili olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarına Sağladığı Faydalar

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasının kendilerine sağladığı faydalara yönelik görüşleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlik Uygulamasının Öğretmen Adaylarına Sağladığı Faydalar

Kodlar	f
Öğretmenlik tecrübesi edinme	20
Öğretmenlik mesleğinin nasıl olduğunu öğrenme	14
Öğrencilerle iletişim kurabilme becerisi kazanma	11
Teorik bilgiyi uygulama imkânı bulma	11
Sınıf yönetimi sağlamayı öğrenme	9
Sınıf ortamını/atmosferini görme	8
Kişisel gelişime katkıda bulunma	8
Öğretmenliğe yönelik güven kazanma	6
Öğrencilerle etkileşim kurabilme becerisi kazanma	6
Toplam	93

Tablo 5’te görüldüğü üzere adayların tümü tecrübe edinme açısından öğretmenlik uygulaması faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte adayların yarısından fazlası öğretmenlik uygulamasını; öğretmenlik mesleğinin nasıl olduğunu öğrenme, öğrencilerle iletişim kurabilmeyi öğrenme ve lisans eğitiminde elde edilen teorik bilgiyi uygulama imkânı bulma açısından faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca adayların yarısına yakını öğretmenlik uygulamasını; kendine güven, sınıf atmosferini görme, kişisel gelişime katkıda bulunma ve sınıf yönetimini sağlama açısından faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Bu konuya yönelik bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Öğretmenlik uygulamasında kendimi geliştirme şansı buldum. Öğrencilerle ilişkiler açısından yararı oldu. Öğrencilere nasıl davranacağımı, konuyu nasıl anlatmam gerektiğini, sınıf ortamının nasıl olduğunu gördüm. Bunlar hep iyi bir tecrübe oldu.” (ÖA9).

“Öğretmenlik uygulamasına başlamadan önce bir sınıfa girdiğimde etkili olabileceğimi düşünmüyordum. Ya da bir öğretmen gibi nasıl davranacağımı kestiremiyordum. Fakat şimdi hiç tereddüt yaşamadan ilk günkü heyecan olmadan çok rahat bir şekilde sınıfıma hâkim olarak ders işleyebiliyorum.” (ÖA20).

“Öğrencilerle nasıl bir iletişim içerisinde olacağımı anladım. Öğrenci öğretmen ilişkisini nasıl olması gerektiğini öğrendim. Ders anlatımı vb. bunların zaten lisans eğitiminde kazandığımı düşünüyorum. Benim için öğretmenlik uygulamasının faydası stajda öğrenci ile nasıl iletişime geçeceğimi öğrenmemdi. Bu konuda kendimi geliştirdiğimi düşünüyorum.” (ÖA10).

Bu bulgular öğretmenlik uygulamasının; tecrübe edinme, öğrencilerle iletişim kurma, teorik bilgiyi uygulama, öğretmenlik mesleğini tanıma, sınıf ortamını görme, sınıf yönetimi gibi pek çok açıdan öğretmen adaylarına yarar sağladığını göstermektedir.

Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni Konusundaki Görüşleri

Öğretmen adaylarının gittikleri okullardaki uygulama öğretmenlerine yönelik görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. *Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni Konusunda Görüşleri*

Kodlar	f
Çok yardımcı oldu (Ders anlatımı, uygulama, sınıf yönetimi vb.)	10
Tüm sorumluluğu bana bırakıyordu	9
İlgisiz bir tutum sergiledi	8
Deneyimlerini paylaştı	7
Ders anlatımına yönelik geri dönütler alamadım	7
Öğrencilere kötü (söz, davranış vb.)davranıyordu	3
Ders anlatımına yönelik geri dönütler aldım	2
Toplam	46

Tablo 6’da görüldüğü üzere adayların yarısı (10) ders anlatımı, uygulama ve sınıf yönetimi gibi konularda uygulama öğretmeninden yardım aldığını belirtmişlerdir. Örneğin bu konuya yönelik bir öğretmen adayı “Uygulama öğretmenim iyi biriydi. Geldiğim zaman beni güler yüzle karşıladı. Sıkıntı yaşadığım zaman beraber çözüme kavuşturduk. Öğrencilerin sıkıntı yaşadığı yerlerde onlara yardımcı olmak için beraber çalıştık. İşbirliği içerisinde stajımı tamamlamamda yardımcı oldu.” (ÖA12) ifadelerini kullanmıştır. Benzer şekilde başka bir öğretmen adayı “Uygulama öğretmenim gayet yardımsever biriydi. Örneğin ben konu anlatacağım zaman konu hakkında fazla bilgi sahibi olmadığımı söyledim o da bana kendi derslerindeki kullandığı uygulamaları verdi.” (ÖA11) şeklinde görüşlerini dile getirmiştir. Adayların yarısına yakını uygulama öğretmenin ilgisiz olduğunu ve tüm sorumluluğu kendilerine bıraktıkları şeklinde olumsuz görüşlerini belirtmişlerdir. Bu olumsuzluklara yönelik ÖA4 ve ÖA9 şunları söylemiştir:

“Ben çok hayal kırıklığı yaşadım bu konuda. Çünkü fazla ilgi göremedim öğretmenlerimizden. Bize hep sanki çıkar amaçlı bakıyorlardı. Ders anlatımını değerlendirme açısından bir fayda göremedim örneğin. Ben biraz ilgi bekliyordum.” (ÖA4).

“Açıkçası çok iyi şeyler söyleyeceğimi düşünmüyorum. Öğretmenimiz bizden yaralanmak istiyordu. Yani okula gelerek bir şeyler öğrenmemizin dışında daha çok onların işlerini gördük.” (ÖA9).

Bunların yanında çok az öğretmen adayı ders anlatımına yönelik geri dönüt aldıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular, uygulama öğretmeninden kaynaklanan bazı sorunların olduğu ve farklı nedenlerin bu gibi durumların yaşanmasında etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına Yönelik Önerileri ve Beklentileri

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Öğretmen adayların öğretmenlik uygulamasına yönelik beklentileri ve önerileri iki başlık altında verilmiştir.

Öğretmenlik Uygulamasının Ne Zaman ve Hangi Aralıklarda Yapılmasına Yönelik Öneriler

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasının ne zaman ve hangi aralıklarda yapılmasına yönelik beklentileri ve önerileri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. *Öğretmenlik Uygulamasının Ne Zaman ve Hangi Aralıklarda Yapılmasına Yönelik Öneriler*

	Kodlar	Neden	f
Dönem	7. Dönem verilmeli	Lisan eğitiminde elde ettiği bilgi ve becerileri pratiğe dökme açısından	12
	7. Dönem verilmeli	7.Dönem uygun. Fakat biraz esnek tutulmalı	2
	6. Dönem verilmeli	KPSS hazırlığı olduğu için	3
	6. Dönem verilmeli	Son sene geç olduğundan	3
		Toplam	20
Uygulama Süresi	Haftada bir gün olmalı	KPSS hazırlığı olduğu için	4
	Haftada bir gün olmalı	Bir gün yeterli. Fakat yeterli tecrübenin elde edileceği faaliyetler olmalı.	5
	Haftada iki gün olmalı	Bir günde yeterli tecrübe elde edilemediğinden	7
	Haftada üç gün olmalı	Daha fazla deneyim ve tecrübe elde edilmesi gerektiğinden	4
		Toplam	20

Tablo 7’de görüldüğü üzere adayların yarısından fazlası (%60) öğretmenlik uygulaması dersinin, lisans eğitiminde elde ettikleri bilgi ve becerileri pratiğe dökme açısından son sınıfın ilk döneminde verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Adayların 3’ü KPSS hazırlığı nedeniyle üçüncü sınıfın son döneminde verilmesi ve yine 3’ü son senenin geç olduğunu belirterek üçüncü sınıfın son döneminde verilmesi yönünde önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlik uygulamasının süresine yönelik ise, adayların 7’si bir günde yeterli tecrübe elde edilmediğini belirterek haftada iki gün olması gerektiğini, 5’i bir günün yeterli olduğunu fakat tam anlamıyla tecrübe elde edilecek faaliyetlerin olması gerektiğini, 4’ü KPSS hazırlığı nedeniyle haftada bir gün olması gerektiğini, 4’ü daha fazla deneyim ve tecrübe elde etmek için haftada üç gün olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu konuya yönelik bazı öğretmen adaylarının görüşleri şu şekildedir:

“Öğretmenlik uygulamasının verildiği dönemle ilgili bir sıkıntı olduğunu düşünmüyorum. 4. sınıfın birinci döneminde verilmeli. Çünkü ilk üç yıl öğretmenlik mesleğini öğrendiğimiz için son sene bunun pratiğe dökülmesi gerekiyor. Zaman olarak bir gün gidiyordum. Tabi burada zamanla ilgili bir sıkıntı yoktu. Önemli olan içeriğinin biraz daha doldurulmasıdır bence. Ben böyle düşünüyorum.” (ÖA1).

“Son sene olması lazım. 4. sınıfa gelen öğrenci 1. 2. ve 3. sınıfta bilgi edinerek 4.sınıfta bu bilgiyi uygulaması lazım. Zaman olarak ise 4. sınıfta zorunlu derslerin dışındaki derslerin çıkarılıp bunun yerine öğrencinin haftada üç kez öğretmenlik yapması lazım. Daha fazla deneyim ve tecrübe kazanmak gerekir.” (ÖA2).

“Bence 3.sınıfın ikinci döneminde verilmeli. Son sınıfta KPSS olduğu için KPSS’ye yoğunlaşıyoruz. Öğretmenlik yapmak için pek vaktimiz olmuyor. Açıkçası önceliğim KPSS

olduğu için çok fazla önemsemedim. Aralık olarak tam gün gene olabilir KPSS nedeniyle.” (ÖA18).

Bu bulgular dikkate alındığında adayların yarısından fazlası, daha fazla tecrübe elde etme açısından öğretmenlik uygulamasının haftada bir günden fazla yapılması gerektiği yönünde önerileri olmuştur. Ayrıca öğretmenlik uygulamasının verilme döneminin 7. dönem olmasının uygun olduğu yönünde görüşlerin ağırlık kazandığı görülmüştür.

Öğretim Elemanı, Uygulama Öğretmeni, Dersin Değerlendirilmesi ve Lisans Eğitimine Yönelik Öneriler

Öğretmen adaylarının öğretim elemanı, uygulama öğretmeni, dersin değerlendirilmesi ve lisans eğitimine yönelik beklentileri ve önerileri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. *Öğretim Elemanı, Uygulama Öğretmeni, Dersin Değerlendirilmesi ve Lisans Eğitimine Yönelik Beklentiler ve Öneriler*

	Kodlar	f
Öğretim elemanına ve Uygulama öğretmene yönelik	Danışman hocamız bizleri arada bir izlemeye gelmeli	19
	Uygulama öğretmeni ile öğretim elemanı arasında sürekli iletişim olmalı	14
	Danışman hocamız bizden geri dönütler almalı	8
Toplam		41
Dersin notuna yönelik	Danışman hocamızın gözlemleri sonucunda not alınmalı	17
	Uygulama öğretmeni bizi değerlendirerek öğretim elemanı ile bu değerlendirmeyi paylaşmalı	6
	Değerlendirme için web uygulamalarından faydalanılmalı (mail, sosyal ağlar vb.)	3
Toplam		26
Lisans eğitimine yönelik	Lisans programı güncellenmeli	7
	Öğretmenlik uygulamasına yönelik bilgilendirme faaliyetleri olmalı	3
	Lisans eğitiminde performansa dayalı dersler verilmeli	2
	Lisans eğitiminde FATİH projesine yönelik dersler olmalı (Etkileşimli tahta, tablet kullanımı vs.)	2
Toplam		14

Tablo 8’de görüldüğü üzere adayların neredeyse tamamı (%95), uygulama öğretim elemanlarının zaman zaman öğretmenlik uygulamasını yaptıkları okullara gelerek kendilerini izlemelerinin faydalı olacağını düşünmektedirler. Adayların büyük çoğunluğu ise (%70), uygulama öğretim elemanları ile uygulama öğretmenleri arasında sürekli bir iletişimin olması gerektiğini belirtmişlerdir. Adayların 8’i, uygulama öğretim elemanın kendilerinden geri dönütler almalarının faydalı olacağını belirtmişlerdir. Dersin değerlendirmesine yönelik olarak adayların tamamına yakını (%85) uygulama öğretim elemanlarının gözlemleri sonucunda bu dersten not almaları gerektiğini belirtmişlerdir. Lisans eğitimine yönelik ise, adayların yarısı lisans eğitiminde verilen derslerin güncellenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu konuya yönelik bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Üniversite hocalarımızın bizi zaman zaman ziyaret etmeliler. Ve öğretmenlik yaptığımız okuldaki öğretmen ile sürekli iletişim halinde olmalılar. Yoksa bizden sağlıklı bir bilgi alamazlar. Lisans eğitimi ile ilgili olarak ise, lise müfredatına göre üniversitelerde eğitim verilmesi gerekir. Yani lise müfredatına göre ders içerikleri belirlenirse daha iyi olur.” (ÖA6).

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

“Bu değerlendirme bence staj dosyası teslimi ile değil de danışman hocalarımızın bizi teker teker izlemesiyle seyretmesiyle olabilir. Bana bir de üniversite müfredatı eksik geldi. Ve bence bizim üniversite müfratı gözden geçirilmeli.” (ÖA10).

“Öğretmenlik uygulaması dersinde bizim üniversitedeki hocamızın arada bir okula gelip ders anlatımı sırasında bizi gözlemlemeli. Bu iki üç defa olmalı. Gözlemler staj raporu ile beraber değerlendirme amacıyla kullanılmalı. Bu gözlemler sonucunda bize geri bildirim vermeliler.” (ÖA12).

Bu bulgular genel anlamda öğretmen adaylarının; öğretmenlik uygulaması sürecinde öğretim elemanlarından kendilerini okullarda gözlemlemeleri, uygulama öğretmeni ile öğretim elemanı arasında iletişimin olması, öğretmenlik uygulaması dersi notununun ders raporlarının yanında öğretim elemanın yapacağı gözlem sonuçlarına göre verilmesi ve BÖTE lisans programının güncellenmesi gerektiği konusunda beklentilerinin ve önerilerin olduğu görülmüştür. Burdan hareketle öğretmen adaylarının beklentilerinin ve önerilerinin dikkate alınmasının öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşabilecek problemlerin en aza indirilmesi ve öğretmenlik uygulamasının daha verimli ve etkili geçmesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Lisans Eğitiminde Öğrenilen Yazılımların Kullanılmasına Yönelik Görüşler

Öğretmen adaylarının lisans eğitiminde öğrenilen yazılımların kullanılmasına yönelik görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. *Lisans Eğitiminde Öğrenilen Yazılımların Kullanılmasına Yönelik Görüşler*

Kodlar	f
Lisans eğitiminde öğrendiğim çoğu yazılımı kullandım	11
Lisans eğitiminde öğrendiğim çoğu yazılımı kullanamadım	9
	Toplam 20

Tablo 9’da görüldüğü üzere adayların 11’i lisans eğitiminde öğrendikleri yazılımların çoğunu kullandıklarını 9’u ise lisans eğitiminde öğrendikleri yazılımların çoğunu kullanamadıklarını belirtmiştir. Öğretmen adayları gerek liselerde gerek ortaokullarda öğretmenlik uygulamasını gerçekleştirirken kullandıkları yazılımların derse göre değiştiğini ifade etmişlerdir. Örneğin bu konuya yönelik ortaokulda staj yapan bir öğretmen adayı “Benim programlama olsun donanım olsun bilgisayar bilgim iyi. Staja gittiğim okulda öğrendiğim bütün programları neredeyse kullanamadım. Bu biraz da girdiğim dersten kaynaklandı.” (ÖA9) ifadelerini kullanarak ortaokulda tüm programları kullanmadığını ifade etmiştir. Benzer şekilde lisede staj yapan bir diğer öğretmen adayı “Bizim eğitim fakültemizde gördüğümüz derslerin tabii bazılarını uygulama alanı bulduk. Ama biz hepsini kullanamadık gösteremedik. Girdiğim derslerden kaynaklandı bu durum. Mesela ben staj yaptığım okulda adobe gibi paket programları kullanamadım.” (ÖA2) diyerek lisede staj yaparken zaman zaman tüm yazılımları kullanmadığını ifade etmiştir. Bununla beraber lisede öğretmenlik uygulamasını gerçekleştiren bir öğretmen adayı da “Üniversitede gördüğüm programlar ile okuldaki müfredat paraleldi bana göre. Ben grafik canlandırma dersine girdim staj boyunca. Özellikle Flash ile animasyon yaptığımız derste edindiğim bilgilerle staj yaptığım okulda eğitim verdim.” (ÖA4) ifadelerini kullanmıştır. Bu bulgular lise olsun ortaokul olsun öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde öğrendikleri yazılımların kullanma durumlarının girdikleri derslere göre değiştiği anlaşılmaktadır. Ayrıca bu durumun oluşmasında öğretmen adaylarının staj için belirli günlerde okullarda bulunmalarının etkisinin olabileceği düşünülmektedir.

Laboratuvardaki Bilgisayarların Özelliklerine Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Öğretmen adaylarının laboratuvarındaki bilgisayarların özelliklerine yönelik görüşleri Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. *Laboratuvardaki Bilgisayarlara Yönelik Öğretmen Adaylarının Görüşleri*

Kodlar	f
Laboratuvardaki bilgisayarın özellikleri ihtiyaçları karşılıyordu.	14
Laboratuvardaki bilgisayar çok eskiydi.	6
Toplam	20

Tablo 10'da görüldüğü üzere adayların büyük çoğunluğu (%70) bilgisayarların sahip oldukları özellikler itibariyle ihtiyaçları karşıladığını belirtmişlerdir. Örneğin lisede staj yapan bir öğretmen adayı "Bilgisayarlar donanım özellikleri bakımından yeterliydi. En azından programlama olsun web tasarım olsun gerekli programların kurulumu ve kullanımı açısından yeterliydi." (ÖA6) şeklinde görüşünü dile getirmiştir. Lisede staj yapan başka bir öğretmen adayı ise "Bilgisayarların donanımları yeterliydi. Herhangi bir programın hata vermesi kasma veya arıza vermesi reset atması gibi bir şey olmadı. Bilgisayar sayıları da iyiydi. Her öğrenciye bir bilgisayar düşüyordu." (ÖA9) diyerek herhangi bir problem ile karşılaşmadığını belirtmiştir. Benzer şekilde diğer öğretmen adaylarının görüşlerinde lisede staj yapan öğretmenlerin laboratuvarındaki bilgisayarların özellikleri ve sayıları itibariyle ihtiyaçları karşıladığını belirtmişlerdir. Bunun dışında geriye kalan adaylar (%30), bilgisayarların çok eski olduğunu ve bundan ötürü teknik problemler ile karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Özellikle ortaokullarda staj yapan öğretmen adayları genel anlamda laboratuvarındaki bilgisayarların sahip olduğu özellikler ve sayı bakımından yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Laboratuvarındaki bilgisayarların özelliklerine yönelik olumsuz görüş olarak bir öğretmen adayı "Teknolojik açıdan okul ve sınıflar beklenen düzeyin çok çok altında idi. Yaklaşık olarak 2000-2005 yılları arasında kalan bilgisayarlarla eğitim yapılmaya çalışılıyor. Dolayısıyla bir sürü donanım ve yazılım problemleriyle karşılaştım. Bilgisayarların eski olmasından dolayı sıkıntılar yaşadım." (ÖA1) ifadelerini kullanmıştır. Bu bulgular göz önüne alındığında laboratuvarındaki bilgisayarların özellikle liselerde donanım ve yazılım açısından iyi düzeyde ve yeterli olduğu fakat ortaokullarda sayı ve özellik itibariyle yetersiz olduğu anlaşılmaktadır.

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar

Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşleri Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. *Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar*

Kodlar	f
Sınıf yönetimi	15
Uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanı arasındaki iletişimsizlik	12
Uygulama öğretmenin ilgisizliği	10
Staj dosyasından geri dönüt alamama	8
Öğretmenin bizden çıkar sağlaması (ders anlatımı, uygulama, onarım işleri vb.)	8
Denetim eksikliği	7
Uygulama öğretmeninden geri bildirim alamama	7
Değerlendirmenin objektif olmaması	6
Uygulama okulu-fakülte işbirliğinin yetersiz olması	5
Stajer öğretmen olma nedeniyle önemsenmeme	5
Donanım ve yazılım problemleri	5
Staj okuluna ulaşım zorluğu	5
Toplam	93

Tablo 11'de görüldüğü üzere öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasında en çok sınıf yönetimi konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Adayların yarısından fazlası ise (12)

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanı arasında iletişim olmamasından yakınmaktadırlar. Bunları sırası ile uygulama öğretmenin ilgisizliği, staj dosyalarından geri dönüt alamama, uygulama öğretmenin ders içi ve dışı fazla yüklenmesi, denetim eksikliği, uygulama öğretmenin geri bildirimler alamama, objektif değerlendirmenin olmaması, okul-fakülte işbirliği yetersizliği, stajyer öğretmen olma nedeniyle önemsenmeme, donanım ve yazılım problemleri, staj okuluna ulaşım zorluğu sorunları takip etmiştir. Bu konuya yönelik bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

“Ben özellikle ders sırasında sınıfı control etmekte çok zorlandım. Çünkü ders anlatırken öğrencilerle teker teker ilgilenmek zorunda kalıyordum. Bu da sınıfta gürültü ve düzensizliklere neden oluyordu.” (ÖA13).

“Çok hayal kırıklığı yaşadım ben. Öğretmenimden yeterli ilgiyi görmedim. Bana hep çıkar amaçlı baktıklarını gördüğüm için ben de hocaya sıcak davranmak istemedim. Bir de gidiş geliş olarak ben Adapazarı’nda staj yaptım. Mesafe çok uzundu. Sabah erken kalmak zorunda kalıyordum. Stajyer öğretmen olduğumuz için değersiz bakıyorlardı bize.” (ÖA4).

“Öğretmenimiz bizden tam anlamıyla yararlanmak istiyordu. Bizim bir şeyler öğrenmemizden ziyade, durumun içine itilerek bir takım şeyleri yapmamızı istiyordu.” (ÖA9).

“Uygulama öğretim elemanı ile uygulama öğretmeni arasındaki iletişim çok kopuktu. Haberdar olmadığımız pek çok konu oluyordu. Gereğince ilgilenilmiyor kesinlikle.” (ÖA10).

Bu bulgular öğretmen adaylarının daha çok sınıf yönetimi ile ilgili sorunlar yaşadıklarını bunun yanında iletişimsizlik, geri dönüt alınmaması, denetimin tam sağlanamaması, değerlendirmenin objektif bir şekilde gerçekleştirilmemesi, staj yapılan okul ile fakülte arasında işbirliğinin yetersiz olması gibi sorunlar da yaşadıklarını göstermektedir. Burdan hareketle öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşanan problemlerin en aza indirilmesi ve öğretmenlik uygulamasının daha verimli ve etkili geçmesi açısından tüm paydaşların birbiriyle sürekli iletişim halinde olmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada, öğretmen adayların öğretmenlik uygulaması sırasında ders anlatma sayılarının normalden fazla olduğu ve bu durumun adayın ve uygulama öğretmenin isteğine bağlı olarak değiştiği görülmektedir. Bu konuda bazı öğretmen adaylarının çok fazla ders anlatmaktan şikâyetçi oldukları görülmüştür. Benzer şekilde Cansaran ve diğerleri (2006) gerçekleştirdikleri araştırmalarında, öğretmen adaylarının yarısından fazlası uygulama öğretim elemanlarının kendilerini yeterince takip etmediklerini ve bunun neticesinde zaman zaman olması gerekenden daha fazla ders anlattıklarını belirtmişlerdir. Bu sorunun çözümü adına Gökçe ve Demirhan (2005), Sılay ve Gök (2004) öğretim elemanlarının uygulama öğretmenleriyle işbirliği içinde olmalarının ve gerekli takibi yapmalarının bu sorunları önleyeceğini dile getirmişlerdir. Ayrıca benzer şekilde yine bu çalışmadan elde edilen bulgularda öğretmen adaylarının yarısından fazlası, uygulama öğretmeni ile fakülte öğretim elemanının birbirleriyle iletişim halinde olmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğretmenlik uygulamasının gerçekleştirme sürecinin takip edilmesinin, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni arasında iletişimin artmasının olumlu sonuçlar vereceği düşünülmektedir.

Bu araştırmada öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun dersi nasıl işleyeceklerine yönelik ders planı hazırladıkları, hazırladıkları bu plana göre hareket ettikleri ve daha çok gösterip-yaptırma tekniğini kullandıkları görülmüştür. Benzer şekilde Akbıyık ve Seferoğlu (2012) görev yapan öğretmenler üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmalarında da öğretmenlerin derslerde en sık gösterip-yaptırma tekniğini kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bilişim teknolojileri dersinde daha çok gösterip-yaptırma tekniğini kullandıklarını göstermektedir.

Öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasının; tecrübe edinme, öğretmenlik mesleğinin nasıl olduğunu öğrenme, öğrencilerle iletişim, sınıf yönetimini sağlama, öğretmenliğe yönelik güven kazanma konusunda faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Yapılan araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir (Cansaran ve diğerleri, 2006; Ergenekon ve diğerleri, 2008; Ermiş ve diğerleri, 2010; Özdemir ve Yıldırım, 2012; Şaşmaz-Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009). Dolayısıyla öğretmenlik uygulamasıyla öğretmen adaylarının dersi planlama ve yürütme ve bu süreçte kendilerini geliştirmeleriyle ilgili deneyim kazanmalarının amaçlandığı düşünüldüğünde, öğretmenlik uygulamasının bu amaca ulaşma anlamında faydasının olduğu görülmektedir.

Uygulama öğretmeni konusunda öğretmen adaylarının geri dönüt alma, yardım alma, tutum gibi farklı konularda olumlu ve olumsuz görüşlerinin olduğu görülmüştür. Benzer sonuçlara yapılan araştırmalarda da ulaşılmıştır (Baştürk, 2009; Özdemir ve Yıldırım, 2012). Baştürk (2009) uygulama öğretmenleri ile öğretmen adayları arasında konuyu anlatma yöntemi, yapılan hatalara karşı alınabilecek önlemler ve sınıfta düzeni sağlama gibi konularda fikir-alışverişinin olmadığını belirtmektedir. Azar (2003) bu konuda uygulama öğretmenlerinin yapıcı ve olumlu geri bildirimde bulunmalarının öğretmenlik uygulamasının önemli bileşenlerin biri olduğuna vurgulamaktadır. Dolayısıyla uygulama öğretmenlerinin bu konularda öğretmen adaylarına daha çok yardımcı olmalarının ve adayların ders anlatımlarına yönelik ayrıntılı geri bildirimler vermelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

BÖTE öğretmen adayların öğretmenlik uygulamasının hangi dönemde ve hangi zaman aralıklarında olmasına yönelik görüşleri sorulduğunda, konuya yönelik farklı görüşlerin olduğu görülmüştür. Adayların yarısından fazlası son senenin, lisans eğitimlerinde edindikleri bilgi ve becerileri pratiğe dökme açısından uygun olduğunu belirtmişlerdir. Yine adayların yarısından fazlası uygulama süresinin bir günden fazla olacak şekilde yani iki veya üç gün olmasının tecrübe kazanma bakımından daha faydalı olacağını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Cansaran ve diğerleri (2006) gerçekleştirdikleri araştırmalarında adayların yarısından fazlası, öğretmenlik uygulaması dersinin son sene olmasının uygun olduğunu dile getirmişlerdir. Fakat yine aynı araştırmada Cansaran ve diğerleri (2006), öğretmenlik uygulamasının haftada bir gün olmasının yeterli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuçlar, öğretmenlik uygulamasının verilme dönemi konusunda benzer görüşlerin olduğunu fakat öğretmenlik uygulamasının haftalık gerçekleştirilme süresi konusunda farklı görüşlerinin olduğunu göstermektedir. Bu açıdan eğitim fakültelerinde öğretmenlik uygulaması dersinin haftalık gerçekleştirilme süresine yönelik bölüm bazında ayrıntılı çalışmaların yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine; öğretim elemanlarına, uygulama öğretmenlerine ve dersin değerlendirilmesine yönelik beklentilerinin olduğu görülmüştür. Adayların tamamına yakını, öğretim elemanlarının arada bir uygulama okuluna gelerek kendilerini gözlemlenmeleri isteğinde bulunmuşlardır. Nitekim Özkılıç, Bilgin ve Kartal (2008) uygulama öğretim elemanlarının öğretmen adaylarını gözlemlenmelerinin, ilgisizliği azaltacağını belirtmişlerdir. Ayrıca yine aynı araştırmada öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersinin notunun verilmesinde uygulama öğretim elemanlarının yaptıkları gözlemlerin de etkisinin olması gerektiğini belirtmişlerdir (Özkılıç ve diğerleri, 2008). Seçer ve diğerleri (2010) de yaptıkları araştırmalarında, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinin değerlendirilmesinin objektif olmadığını ve uygulama öğretim elemanlarının staj okulunda gözlem yapmadıklarını yönünde görüşlerinin olduğunu tespit etmişlerdir. Dolayısıyla bu sonuçlar göz önüne alındığında uygulama öğretim elemanlarının öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasını icra ettikleri okullara giderek öğretmen adaylarını gözlemlenmeleri ve staj raporlarının yanında bu gözlemlenmeleri de not olarak hesaba katmalarının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmada BÖTE öğretmen adaylarının, gerek liselerde gerek ortaokullarda öğretmenlik uygulamasını gerçekleştirirken kullandıkları yazılımların derse göre değiştiği görülmüştür. Bazı öğretmen adayları lisans eğitiminde öğrendikleri yazılımların çoğunu kullanma imkanı bulduklarını bazıları ise tüm yazılımları kullanma imkânı bulamadıklarını belirtmişlerdir. Bu durumun oluşmasında öğretmen adaylarının staj için belirli günlerde

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

okullarda bulunmalarının etkili olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmada liselerde laboratuvarlarda bulunan bilgisayarların sayı ve sahip olduğu özellikler itibarıyla ihtiyaçları karşıladığı görülmüştür. Fakat ortaokullarda bu durumu iyi olmadığı, laboratuvarlarda bulunan bilgisayar sayısının yetersiz olduğu ve bilgisayarların özelliklerinin ihtiyaçları karşılamadığı görülmüştür. Bu konuda Eşel, Kaya, Kurt ve Ünal (2012) ortaokullarda bulunan bilgisayar laboratuvarlarının iyileştirilmesi ve bilgisayar sayılarının artırılması yönünde sonuçlara ulaşmışlardır. Dolayısıyla özellikle ortaokullarda laboratuvardaki bilgisayarların artırılması ve iyileştirilmesi konusunda çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BÖTE öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sırasında pek çok sorun ile karşılaşmışlardır. Dursun ve Kuzu (2008) öğretmenlik uygulaması sırasında uygulama okulu, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanından doğan sorunların meydana geldiğini belirtmişlerdir. Nitekim yapılan araştırmalar bu sonuçları doğrulamaktadır (Aksu ve Demirtaş, 2006; Özmen, 2008; Sılay ve Gök, 2004; Yeşil ve Çalışkan, 2006). Adayların yarısından fazlası uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanı arasında iletişim olmadığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Sılay ve Gök (2004) Uçar (2012) öğretmenlik uygulaması sırasında en büyük problemlerden biri olarak iletişimsizliği göstermektedir. Bunlara ek olarak öğretmenlik uygulaması sırasında uygulama öğretmenin ilgisizliği, denetim eksikliği, uygulama okulu ve fakülte işbirliğinin yetersiz olması gibi sorunların olduğu görülmüştür. Benzer şekilde yine yapılan araştırmalarda bu sorunların yaşandığına dair sonuçlara ulaşılmıştır (Kocadere ve Aşkar, 2013; Özdemir ve Yıldırım, 2012; Öksüz ve Çevik, 2013). Adayların ders anlatımı sırasında yaşadıkları problemlerin ise; sınıf yönetimi, donanım ve yazılım problemleri, öğretmen olarak görülme şeklinde olduğu görülmüştür. Sınıf yönetimi, yapılan birçok araştırmada öğretmenlik uygulaması sırasında en fazla karşılaşılan problem olduğu görülmektedir (Baştürk, 2009; Gorgoretti & Pilli, 2012; Koç ve Yıldız, 2012; Özdemir ve Yıldırım, 2012; Seçer ve diğerleri, 2010). Bunun yanında yapılan araştırmalarda stajyer öğretmen olarak tanıtılarak değer görülme gibi sorunların olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Ermış ve diğerleri, 2010; Özdemir ve Yıldırım, 2012; Seçer ve diğerleri, 2010; Şaşmaz-Ören ve diğerleri, 2009). Ayrıca bu çalışmada öğretmen adaylarının zaman zaman donanım ve yazılım konusunda sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Araştırma sonuçlarından yola çıkarak öğretmenlik uygulamasının daha verimli ve faydalı geçmesi adına aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

ÖNERİLER

- Öğretmen adaylarının uygulama okullarına gönderilme sıklığının artırılarak daha fazla ders anlatımı, öğrencilerle iletişim ve sınıf yönetimi konusunda tecrübe edinmeleri sağlanmalıdır.
- Uygulama öğretmenlerinin sınıfa girerken öğretmen adaylarını seneye öğretmen olacak bireyler olarak tanıtmaları, öğretmen adaylarının öğrencilerin gözünde önemsenmelerini sağlayacaktır.
- Staj dosyalarının yanında uygulama öğretim elemanlarının arada bir uygulama okullarına giderek öğretmen adaylarını gözlemlenmeleri ve gözlem sonuçlarının da değerlendirmeye katılması daha olumlu sonuçlar verecektir.
- Uygulama öğretmeni ile uygulama öğretim elemanı arasında düzenli irtibat ve iletişim olması öğretmenlik uygulamasını daha verimli geçmesini sağlayacaktır.
- Uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarına ders anlatımları ve sınıf yönetimi gibi konularda ayrıntılı geri bildirimler vermeleri, adayların eksikliklerini görme ve bu eksikliklerini gidermeleri konusunda yardımcı olacaktır.
- Fakülte-okul işbirliği eksikliğini gidermek amacıyla öğretim elemanlarını, uygulama öğretmenlerini ve öğretmen adaylarını bir araya getirecek web tabanlı bir sistemin tasarlanması faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akbıyık, C. ve Seferoğlu, S.S. (2012). İlköğretim bilişim teknolojileri dersinin işleniş: öğretmen görüş ve uygulamaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (1), 405-424.
- Aksu, M. B. ve Demirtaş, H. (2006). Öğretmen adaylarının okul deneyimi II dersine ilişkin görüşleri (inönü üniversitesi eğitim fakültesi örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 3-21.
- Arkün-Kocadere, S. ve Aşkar, P. (2013). Okul uygulamaları derslerine ilişkin görüşlerin incelenmesi ve bir uygulama modeli önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 28(2), 27-43.
- Atmış, S. (2013). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sürecini Değerlendirmelerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon
- Aytaçlı, B. (2012). *İlköğretim Matematik Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Azar, A. (2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerinin yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159. 09.07.2014 tarihinde http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/159/azar.htm adresinden alınmıştır.
- Baştürk, S. (2009). Investigating teaching practice course according to student teachers' opinions. *Elementary Education Online*, 8(2), 439-456. [Online] 01.07.2014 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr/> adresinden alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (13.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cansaran, A., İdil, Ö. ve Kalkan, M. (2006). Fen bilgisi eğitimi anabilim dallarındaki okul deneyimi uygulamalarının değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26 (1). 83-99.
- Conderman, G., Morin, J. & Stephens, J. T. (2005). Special Education Student Teaching Practices. *Preventing School Failure*, 49(3), 5-10.
- Çetintaş, B. ve Genç, A. (2005). Almanca öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüş ve deneyimleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 75-84.
- Dursun, Ö. Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayı ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159-178.
- Ergenekon, Y., Özen, A. ve Batu, E. S. (2008). Zihin engelliler öğretmenliği adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüş ve önerilerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 857-891.
- Ermış, H. Uygun, K. ve İnel, Y. (11-13 November 2010). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının okul deneyimi II dersi etkinliklerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, Antalya, Türkiye.
- Eşel, L., Kaya, G., Kurt, B. ve Ünal, G. (2012). BÖTE bölümü birinci sınıf öğrencilerinin bölümlerine ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3). 102-112.
- Gorgoretti, B. ve Pilli, O. (2012). Pre-service teachers' views on the effectiveness of teaching practice course. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 812-817. doi: 10.1016/j.sbspro.2012.06.740.
- Gökçe, E. ve Demirhan, C. (2005). Öğretmen eğitiminde yenilikçi bir yaklaşım mı yoksa geleneksel bir anlayış mı? *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(2), 187-195.
- Günçer, B. (1999). *Aday öğretmen kılavuzu*. Ankara: YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Kitapları.
- Kocabaş, A., Durukafa, G., Gürşimşek, İ. ve Günay, D. (2000). 1998-1999 Öğretim.
- Kocadere, S. A. ve Aşkar, P. (2013). Okul Uygulamaları Derslerine İlişkin Görüşlerin İncelenmesi ve Bir Uygulama Modeli Önerisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 27-43.
- Koç, C. ve Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: günlükler. *Eğitim ve Bilim*, 37 (164), 223-236.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (1998). *Öğretmen adaylarının milli eğitim bakanlığına bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.
- Otacıoğlu, S. G. (2010). Müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi II uygulama dersine ilişkin tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 81-90.
- Özdemir, A. A. & Yıldırım, G. (2012). The effects of teaching practice course on professional development of student teachers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 2550-2555. doi: 10.1016/j.sbspro.2012.05.520.

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

- Öksüz, Y. ve Çevik, C. (2012). Evaluation of prospective teachers and practice classroom teachers opinions of problems encountered in practise schools (bayburt university sample). *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 116, 2909-2914. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.01.678
- Özbal, A. F. (2009). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Öğrenim Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Hedeflere Ulaşma Derecesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuklu Üniversitesi. Konya.
- Özkan, H., Albayrak, M. ve Berber, K. (2005). Öğretmen adaylarının ilköğretim okullarında yaptıkları öğretmenlik uygulamasının yetişmelerindeki rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 33, 168.
- Özmen, H. (2008). Okul deneyimi-I ve okul deneyimi-II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37.
- Rıza, E.T. ve Hamurcu, H. (2000). Sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına yönelik görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8.
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzcüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152.
- Sılay, İ. ve Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Sünbül, A. M. (2001). *Bir meslek olarak öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pagem Yayıncılık.
- Şaşmaz-Ören, F., Sevinç, Ö. S. ve Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15 (58), 217-246.
- Uçar, M. Y. (2012). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2637-2660.
- Yapıcı, Ş. ve Yapıcı, M. (2004). Öğretmen adaylarının okul deneyimi 1 dersine ilişkin görüşleri. *İlköğretim-Online*, 3(2), 54-59, [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>.
- Yeşil, R. ve Çalışkan, N. (2006). Okul deneyimi 1 dersinden öğrencilerin beklentileri ve karşılanma düzeyi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-72.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı) Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK). (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yüksek Öğretim Kurulu Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Teacher training programs aim to train student teachers according to the different fields. Teacher training mission has been left to the universities under the Council of Higher Education since 1982 (Otacıoğlu, 2010). In this process, new regulations have been introduced to education programs for more practicing the theoretical knowledge and skills at the schools, applying every aspect of the teaching profession and enabling the teacher candidates for preparing the profession. In 2006, the Council of Higher Education (CHE, hereafter) have made new arrangements by giving more weight to practice in teacher education in order to be gained experience in the educational environment, practice, professional knowledge and general cultural dimensions (HEC, 2007). Özkan, Albayrak & Berber (2005) emphasizes on the necessity of training adept teachers who will transform their knowledge and teaching practice activities that they have gained in the pre-service program. There are many factors that affect success of teaching practice. Generally these factors are program content, the knowledge of practice teachers at the practice school, adequate knowledge of subjects that practice teachers have, practice faculty members' competencies, features of the practice schools, teacher candidates' experiences and knowledge (Conderman, Morin & Stephens, 2005). Due to insufficiency of these factors, teaching practice can not be reached the desire level. Conducted researchers have showed that teacher candidates have encountered several problems during the teaching practice (Aksu ve Demirtaş, 2006; Arkün-Kocadere ve Aşkar, 2013; Koç ve Yıldız, 2012; Sılay ve Gök, 2004; Özdemir ve Yıldırım, 2012; Öksüz ve Çevik, 2013; Özmen, 2008; Yeşil ve Çalışkan, 2006). Examining the literature, it has been viewed that there have been

studies about teaching practice on teacher candidates studying at Mental Retardation Education (Ergenekon, Özen ve Batu, 2008), Social Sciences Education (Ermiş, Uygun ve İnel, 2010), Music Education (Otacıoğlu, 2010), Science Education (Cansaran, İdil ve Kalkan, 2006), German Language Education (Çetintaş ve Genç, 2005) and Primary School Education (Yapıcı ve Yapıcı, 2004). Therefore, the aim of this study is to determine Computer Education and Instructional Technology (CEIT) teacher candidates' views towards teaching practice.

Method: This study was carried out via phenomenological research which is one of qualitative research methods. Data were collected with using semi-structured interviews. In this study, participants were consisted of 20 CEIT teacher candidates who have taken teaching practice course and have performed this task during the spring of the academic year 2013-2014 at Sakarya University Faculty of Education Department. The interview form which was developed by researchers and consists of open-ended questions was used. The data gathered during the study of qualitative research methods were analyzed with descriptive analysis.

Results: Nearly half of the teacher candidates expressed that they delivered lectures each week and the number of this lectures changes according to the desire of practice teachers or them. Almost all of the teacher candidates stated that they did preparations in the lesson plans, determining applications and activities for lessons before giving lectures. The participants mostly exploited the demonstration and practice technique for giving lectures. Teacher candidates have emphasized that the teaching practice have been useful for obtaining teaching experience, communicating with students, applying theoretical knowledge and classroom management. It has been identified that teacher candidates have both positive and negative views about practice teachers related to helping student teachers or not, giving feedback or not, and interest. Teacher candidates stated that they had no opportunity to use most of the softwares that they have learned in their undergraduate education. The problems that teacher candidates have faced in their teaching practice has been identified as classroom management, lack of communication between practice teachers and practice faculty members, lack of interest from practice teachers and supervision, inability to receive feedbacks, insufficient cooperation between practice school and faculty, hardware-software problems.

Discussion: In this research, it was observed that the majority of teacher candidates prepared for lessons before they lecture, prepared lesson plans about how to give lessons and they acted by considering this, and they mostly used demonstration and practice techniques. Akbiyık and Seferoğlu (2012) have reached the same conclusion in their studies on working teachers that teachers often used demonstration and practice technique in their lessons. CEIT teacher candidates have stated that teaching practice is useful for gaining experience, learning about teaching profession, looking after students, providing classroom management and gaining confidence for teaching. The similar results have been reached in the researches (Cansaran et al., 2006; Ergenekon, Özen ve Batu, 2008; Ermiş, Uygun ve İnel, 2010; Özdemir ve Yıldırım, 2012; Şaşmaz-Ören, Sevinç ve Erdoğan, 2009). Considering the results of this research, it was seen that CEIT teacher candidates have both positive and negative views about practice teachers regarding receiving feedback or not, getting help or not, and attitude. The similar results have been reached in other studies. (Özdemir ve Yıldırım, 2012; Baştürk, 2009). It is a fact that teaching practice does not only embody many benefits but also some problems. In this study, it has been reached that CEIT teacher candidates have encountered many problems during teaching practice. During teaching practice, Dursun and Kuzu (2008) stated that the problems have been originated from practice schools, practice teachers and practice faculty members. Researches conducted on this subject confirm these results (Aksu ve Demirtaş, 2006; Özmen, 2008; Sılay ve Gök, 2004; Yeşil ve Çalışkan, 2006). In addition, CEIT teacher candidates mentioned that they did not use most of the programs learnt in the undergraduate education in giving lectures during the teaching practice. In this study, CEIT teacher candidates pointed out that computers in laboratories meet needs. Based on the research results, it is thought that

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

increasing the communication between practice teachers and practice faculty members, giving feedbacks to teacher candidates and improving faculty-school collaboration may solve the faced problems.